

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11006605
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZGÜR ERDEM İNCESU'NUN
TBMM 7/16703 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Enerji kavramı ve enerji kaynaklarının sürdürülebilirliği geçmişten bugüne, dünyanın en önemli konularından ve sorunlarından biri olmuştur. Enerji kaynaklarının hızla tükenmesi, petrol ve kömür kendini yenileme durumu olmayan ve zamanla tükenen kaynaklar olduğundan; bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de alternatif enerji kaynaklarının denenmesi ve faal hale getirilmesi şüphesiz elzemdir.

Mevcut alternatif enerji kaynakları kullanılırken dikkat edilmesi gereken en önemli husus; başta bölgenin eko sistemi olmak üzere bölgede yaşayan halkın yaşam alanlarına saygı göstererek bu alanların tahribatına engel olmaktır. Bir taraftan ülke için katma değer yaratırken diğer yandan halkın kurulu düzenine zarar verilmemelidir.

Seçim bölgem Ardahan ili Hanak ilçesi Çat köyünde kurulan HES (Hidroelektrik Santral) hem yapım aşamasında hem de sonrasında çevreye ciddi anlamda zarar verdiği, bölge halkının hayatını olumsuz etkilediği ve aynı zamanda yöre halkı, hayvanlarının su ihtiyacının temin edilemediğini, bunun da ciddi sorunlara ve aksamalara sebep olduğu şikayetleri endişe vericidir.

Bu bağlamda;

- 1) Bölgedeki söz konusu Hidroelektrik Santrali besleyen su kanallarının etrafı, koruma altına alınmadığı için buralara düşerek telef olan hayvanlar vardır. Vatandaşımızın bu manada zararını temin ederek tedbirler almak bakanlığınız planlaması dahilinde midir?
- 2) Bölge halkı en temel geçim kaynağı olan hayvancılık için; HES yapım sürecinde vaat edilen hayvan sulama göletleri yapılmamıştır. Bu göletlerin yapım tarihi bakanlığınızca belirlenmiş midir?
- 3) Yine HES yapım sürecinde bölgenin hem yaşam alanlarına hem de yollarına savrulan büyük kaya ve taşlar alınmayarak köylünün hayatı zorlaştırılmıştır. Buna ilişkin tespit ve düzenleme çalışmanız var mıdır veya olacak mıdır?
- 4) Yörede bu çalışma başlamadan önce; su kaynaklarında ciddi manada bir balık popülasyonu vardı. Köylü bu süreçte bu balıkların etkileneceğine ilişkin endişelerini ilgili firmayla paylaşmıştır. Fakat hiçbir şekilde etkilenmeyeceği hususunda firmadan sözlü garantiler alınmıştır. Hali hazırda bölgedeki bütün balık popülasyonu HES havuzlarına gitmiş bölge halkı mağdur edilmiştir. Bu sorunun çözümü konusunda bir çalışmanız olacak mıdır?

CEVAP

Ardahan Valiliği (Mülga Ardahan Çevre ve Orman İl Müdürlüğü/Ardahan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tarafından; “Hanak HES”, “Hanak Revize HES” ve “Hanak Hes Kapasite Artışı Projesi” için 29.03.2010 , 01.10.2010 ve 20.06.2013 tarihlerinde “ÇED Gerekli Değildir” kararları verilmiştir.

Hanak HES projesi ile ilgili olarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile faaliyet sahibi firma arasında “Hanak HES Hidroelektrik Enerji Üretim Tesisinin Su Kullanım Hakkı ve İşletme Esaslarına İlişkin Anlaşma” imzalanmış olup ÇED Kararına esas proje tanıtım dosyasında anlaşma hükümlerine uyulacağı taahhüt altına alınmıştır.

Söz konusu ÇED Kararlarına konu olan proje tanıtım dosyasında bahse konu alan dahilinde hayvanların su ihtiyaçlarının karşılanacağı ekipmanlara yönelik herhangi bir taahhüt bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak Ardahan ilimizde Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü'nün görev yetki alanında bulunan hayvan içme suyu göletlerinin yapımına ilişkin çalışmalar mevcuttur.

Bilindiği üzere 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında özel sektör tarafından işletmede veya inşaat aşamasındaki Hidroelektrik Enerji Üretim Tesislerinde, 2013/15 Sayılı Bakanlık Genelgesince; Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Genel Müdürlükler (DSİ, OGM, DKMP) ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince DSİ koordinasyonunda belirli aralıklar ile sorumluluk alanları çerçevesinde HES denetim ve izleme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 20. Maddesi hükümleri doğrultusunda; Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimizce; planlı, ani veya şikâyet üzerine yapılan tüm denetimlerde çevre kirliliği tespit edilmesi ve ÇED kararlarına esas sunulan proje tanıtım dosyasında yer alan taahhütlere aykırı davranılması durumlarında idari yaptırımlar uygulanabilmektedir.

Bununla birlikte; biyolojik çeşitliliği tahrip edenler ile sulak alanlar için yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usul ve esaslarına aykırı davrananlara Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslar dâhilinde, Tarım ve Orman Bakanlığı merkez teşkilatında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatı birimleri tarafından idari yaptırım uygulanır.